

GAMTOS TYRIMŲ CENTRAS, įstaigos kodas 302470603

2023-2025-ŪJŲ METŲ STRATEGINIO VEIKLOS PLANO PROJEKTAS

I. MISIJA IR STRATEGINIAI POKYČIAI

MISIJA

Gamtos tyrimų centro (toliau – Centras) misija – plėtoti fundamentinius ir taikomuosius mokslinius tyrimus, kaupiant, apibendrinant ir skleidžiant naujas gamtos mokslų srities žinias, būtinas užtikrinant ekosistemų pažinimą, apsaugą ir tvarų išteklių naudojimą visuomenės poreikiams patenkinti.

VIZIJA

Centras – tarptautiniu mastu konkurencinga mokslo ir studijų institucija, vykdanči fundamentinius ir taikomuosius gyvosios ir negyvosios gamtos tyrimus, kurie padeda užtikrinti visuomenės gyvenimo kokybę ir tęstinumą įvairiapusiškos ekosistemų kaitos ir kylančių socialinių iššūkių kontekste.

VERTYBĖS

Centro veiklą užtikrina bendruomenė, kurios vertybiniai prioritetai grindžiami bendražmogiškais bendravimo principais, tarpusavio pagarba ir pasitikėjimu, nuomonių įvairove ir nuolatiniu tobulėjimu, atsakomybe šiandieninei bei ateities kartoms.

VEIKLOS PRIORITETAI

Mokslo žinių apie gamtinę aplinką, jos išteklius bei tvarų pastarųjų naudojimą kapitalizavimas ir aktyvus bendradarbiavimas su suinteresuotomis įvairaus lygmens tarptautinėmis bei nacionalinėmis valdymo ir verslo institucijoms bei visuomene sudaro institucijos veiklos esmę. Globaliu mastu išryškėję biologinės įvairovės, klimato kaitos, ekosistemų apsaugos iššūkiai bei jų sprendimas, apibrėžtas įvairaus lygio tarptautiniuose bei nacionaliniuose teisės aktuose (Europos žaliasis kursas, ES biologinės įvairovės strategija, Europos klimato paktas, Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“; ir kt.), reikalauja išsamių bei pagrįstų šios srities žinių, kurias kaupia, analizuoja ir įvairiomis formomis institucija teikia visuomenei. Kūrybiška bei inovatyvi veikla, siejama su atskaitomybe valstybei bei atsakomybe visuomenei, yra kertinė čia dirbančios mokslinės bendruomenės priedermė, užtikrinanti Centro veiklos prioritetų realizavimą.

Centro veiklos prioritetai yra: (i) tarptautinio lygio fundamentiniai moksliniai tyrimai bei tarpvalstybinė projektinė veikla, užtikrinant nacionalinius bei tarptautinius informacinius poreikius botanikos, zoologijos, ekologijos, biologijos, geologijos ir geografijos mokslų srityse, pagrindžiant bio ir geo įvairovės ir aplinkos tvarumo išsaugojimo iniciatyvas, klimato pokyčių bei neigiamo ūkinės veiklos poveikio prevencijos priemones; (ii) MTEP veikla – taikomieji mokslo tyrimai ir paslaugos, pagrindžiant efektyvius bioišteklių panaudojimo būdus bei žiedinės ekonomikos principų įgyvendinimą.

Atsižvelgdama į Europos Sąjungos bei mūsų šalies strateginiuose dokumentuose įvardintus visuomenei kylančius iššūkius ir siūlomus jų įveikimo būdus, Lietuvos Respublikos XVIII Vyriausybės programinės veiklos iniciatyvų įgyvendinimo plane numatė projektus ir veiksmus, tiesiogiai susijusius su gamtinio kapitalo apsauga ir atkūrimu, jo tvaraus naudojimo užtikrinimu. Atliepiančią šiandienos visuomenei kylančius su ekosistemų būkle, jų išlikimu bei atkūrimu ir tausojančių išteklių naudojimu susijusius iššūkius, Centro veiklos prioritetų realizacijai 2022-2026 metams patvirtintos trys ilgalaikės institucinės mokslinių tyrimų ir eksperimentinės (socialinės, kultūrinės) plėtros programos (LR švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymas Nr. V-585; 2022-04-19):

1. Biologinės įvairovės ir buveinių būklės bei dinamikos tyrimai, išsaugojimo bei atkūrimo mokslinis pagrindimas;
2. Klimato kaitos ir žmogaus veiklos sąlygojamų veiksnių poveikiai ekosistemų būklei, jų funkcionavimui, teikiamoms paslaugoms ir išteklių tvarumui;
3. Kenksmingų medžiagų, patogenų ir nepalankių veiksnių sklaida besikeičiančioje aplinkoje rizikos vertinimo ir aplinkos kokybės gerinimo kontekste.

Planuojamuose tyrimuose išimtinis dėmesys skiriamas gamtinėms ekosistemoms ir kertiniams jų komponentams, kurie suteikia visuomenei stabilaus išlikimo pagrindą – būtinus išteklius bei emocinį gerbūvį, iš esmės užtikrinančius ilgalaikės pažangos kūrimo sąlygas. Pasižymint ekosistemų kompleksiskumą ir išskirtines galimybes reaguoti į vidinius bei išorinius pokyčius, ypač aktualūs tampa nūdienos iššūkiai, kuriuos sukelia nepamatuotai išaugusi ūkinė veikla bei akivaizdūs globalūs klimato pokyčiai. Ekosistemų degradacija dėl išorinių apkrovų (pvz. dėl išteklių pereikvojimo), augančios taršos ar klimato kaitos, taip pat dėl atskirų ekosistemos komponentų sunaikinimo ir tų komponentų atliekamų funkcijų ir sąveikų sutrikdymo grasina mūsų planetos bei jos gyventojų ateičiai. Tiek globaliame, tiek ir valstybės kontekste ekosistemų išsaugojimas ar atkūrimas yra esminė tolesnės visuomenės raidos kryptis ir išlikimo sąlyga. Siekiant išvengti ekosistemų griūties, užtikrinti jų tvarumą ar jas atkurti ir taip užtikrinti jų teikiamų paslaugų ir išteklių įvairovę, būtinas naujas, mokslo žiniomis paremtas valstybių bei kiekvieno visuomenės nario požiūris į jų išsaugojimą bei naudojimo strategiją, prie kurios kūrimo neabejotinai prisidės ir Centro mokslininkai.

Tuo pat metu pasaulyje vyksta atskirų organizmų rūšių bei jų grupių/populiacijų nykimas (degradacija) ar nevaldoma plėtra, intensyvėja invazijų dažnis bei žalos mastai, neabejotinai darantys neigiamą poveikį gyventojams ir svarbioms ūkio šakoms. Akivaizdu, jog dėl patogeninių mikroorganizmų veiklos, gyvųjų organizmų produkuojamų toksinų, jau esamų ir naujai sukuriamų kenksmingų cheminių medžiagų sklaidos aplinkoje bei nepalankių veiksnių dinamikos nepaprastai svarbu naujausiais tyrimų metodais analizuoti minėtų poveikių įtaką tiek įvairiuose organizmų biologinio organizuotumo lygmenyse, tiek ir ekosistemų lygmeniu. Tik tokiu būdu galima patikimai vertinti su tarša susijusių reiškinių įvairovę, dinamiką, riziką aplinkai ir žmogui

bei pagrįsti prevencijos galimybes ir priemones. Taigi, tik racionalios, pagrįstos nuolat atnaujinamomis mokslo žiniomis šalių ir jų piliečių pastangos mažinti taršos intensyvumą padės išlaikyti saugią gyvenamąją aplinką.

Ypač svarbi laukinės gamtos biologinė įvairovė, kuri yra gyvasis tinklas, sudarytas iš gausybės įvairiose ekosistemose egzistuojančių, tarpusavyje glaudžiai susijusių gyvybės formų, teikiančių žmonijai maistą, prieglobstį bei apsaugą. Vienintelis būdas išsaugoti žmogaus gyvybės kokybę ir tęstinumą Žemėje – tai išsaugoti biologinę įvairovę ir ją atkurti (ES biologinės įvairovės strategija iki 2030). Biologinės įvairovės nykimas, vedantis į ekosistemų paslaugų mažėjimą bei neišvengiamą ekonomikos krizę, įvardintas kaip didžiausias artimiausiais dešimtmečiais žmonijai iškilsiantis iššūkis, kurio neutralizavimas ar bent jau poveikio mažinimas bus vienas esminių Centro mokslininkų veiklos prioritetų.

Dar viena mokslinės veiklos sritis, kurioje bus sutelktos Centro mokslininkų pajėgos – aplinkos taršos tyrimai. Aplinkos kokybė – viena esminių visuomenės raidą užtikrinančių sąlygų, būtinų piliečių gerovei ir sveikatai išsaugoti. Deja, pastaraisiais dešimtmečiais dėl klimato kaitos, gamtinio kapitalo nykimo bei didėjančios antropogeninės taršos blogėja aplinkos kokybė, o tai verčia valstybes ieškoti efektyvių priemonių, kad gyvenamoji aplinka būtų išsaugota ir tinkama perduoti būsimoms kartoms. Dėl šių priežasčių tyrimai sprendžiantys įvairias su gamtinės bei antropogeninės taršos aktualijomis susijusias problemas yra prioritetiniai, planuojant būsimas Centro veiklas.

Centro mokslinės bei MTEP veiklos finansavimas užtikrinamas dviem finansavimo šaltiniais: 1) valstybės biudžeto lėšų; 2) Centro pajamų įmokos už teikiamas MTEP ir kitas paslaugas.

VEIKLOS EFEKTYVUMO DIDINIMO KRYPTYS

Didinant fundamentinių tyrimų ir MTEP veiklos efektyvumą, Centras numato:

- didinti publikuojamų tarptautinio lygio mokslo straipsnių, akcentuojant priskiriamus TOP-10 kategorijai, skaičių bei centro mokslininkų indėlį tokiose publikacijose;
- mažinti biudžeto asignavimų dydį, tenkantį vieno tarptautinio lygio mokslo straipsnio parengimui;
- siekti didesnio vykdomų projektų, akcentuojant tarptautinius projektus, skaičiaus;
- didinti centro aktyvumą vykdant trečio lygio universitetines studijas, akcentuojant doktorantų bei podoktorantūros stažuotojų iš užsienio šalių pritraukimą;
- aktyviai vystyti bendradarbiavimą su šalies ir užsienio ūkio ir pramonės bei valstybės valdymo institucijomis;
- užtikrinti šalies ūkio poreikių realizaciją inovatyvios gamtonaudos ir gamtos saugos srityse;

INSTITUCIJOS STRATEGINIO VEIKLOS PLANO PROGRAMOS TIKSLO PAVADINIMAS

Vykdyti tarptautinio lygio mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą gamtos mokslų srityje, rengti aukštos kvalifikacijos mokslininkus.

TIKSLO APRAŠYMAS

Siekiant strateginio tikslo, Centras vykdo tyrimus pagal tris pagrindines veiklos kryptis, numatytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gruodžio 23 d. nutarime Nr. 1800.

- 1) aplinkos kokybės būklės, gamtinių ekosistemų, buveinių, rūšių, bendrijų, populiacijų struktūros, funkcionavimo, jautrumo, pažeidžiamumo, genetinės įvairovės, adaptacijų, mikroevoliucijos globalios kaitos ir antropogeninio poveikio sąlygomis dėsningumų ir mechanizmų tyrimai, teorinių pagrindų kūrimas ir prognozė;
- 2) Lietuvos gamtos ir biologinių išteklių būklės, kaitos tyrimai ir prognozė, išsaugojimo, atkūrimo ir tvaraus naudojimo mokslinis pagrindimas;
- 3) žemės gelmių ir paviršiaus sandaros, savybių, susidarymo, paleogeografinių ir paleoekologinių sąlygų raidos, požeminio ir paviršinio vandens sistemų, kraštovaizdžio ir geoaplinkos būklės, kaitos ir sąveikos su žmogaus veikla tyrimai, Lietuvos teritorijos ir gelmių išteklių tvaraus naudojimo mokslinis pagrindimas.

Didėjant ekologijos, geologijos, fizinės geografijos, botanikos ir zoologijos tyrimų būtinybei mūsų šalyje, bei realizuojant ES mastu numatytas veiklas, būtina pasitelkti aukščiausios kvalifikacijos mokslininkus. Atsižvelgiant į šį poreikį, Centras kartu su Lietuvos ir užsienio mokslo centrais aktyviai dirba, vykdant trečiosios studijų pakopos (doktorantūros) veiklas bei podoktorantūros stažuočių projektus.

Siekiant vykdyti aukšto lygio konkurencingus mokslo pasaulyje tyrimus, plėtoti tarptautinius ryšius, apsirūpinti modernia įranga Centrai būtinas papildomas finansavimas, kurį galima gauti atliekant mokslo taikomuosius ir eksperimentinės plėtros darbus.

Vykdamas fundamentinę bei eksperimentinę mokslinių tyrimų veiklą, akcentuojamas gautų rezultatų taikymas šalies ūkio modernizavimui, visuomenės gyvenimo sąlygų gerinimui bei tausojančiai plėtrai.

ASIGNAVIMAI STRATEGINIO VEIKLOS PLANO PROGRAMAI ĮGYVENDINTI

Numatomi valstybės biudžeto asignavimai programai 2023-aisiais metais (neįskaitant asignavimų valstybės investicijų programai) – 6528,0 tūkst. Eurų, 2024-aisiais ir 2025-aisiais metais po 6380,0 tūkst. Eurų.

ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI

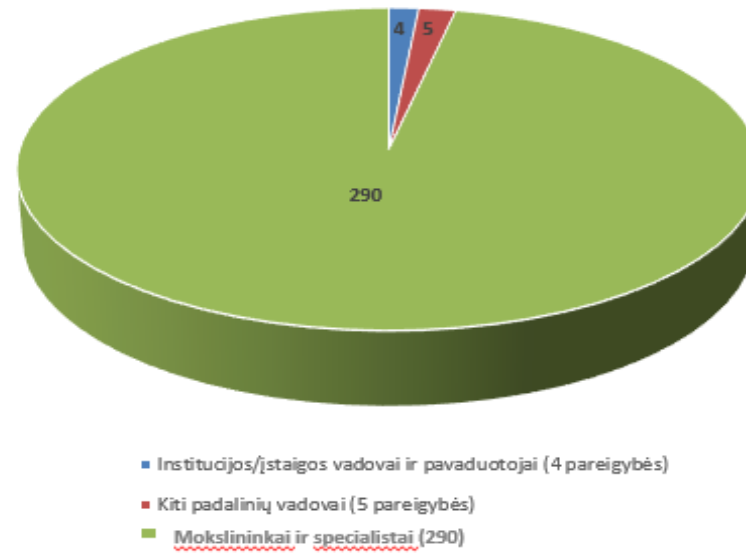
Centre dirba 299 darbuotojų, 161 iš jų - mokslo darbuotojas . Nuolatine (dienine) studijų forma įvairiose gamtos mokslų srities doktorantūros kryptyse studijuoja 51 doktorantas. Pareigybių skaičiaus pokyčiai yra susiję su biudžetinių asignavimų ir pareigybių skaičiaus subalansavimu, atsižvelgiant į darbuotojų mokslinės veiklos efektyvumą, institucijoje (1 pav.).

Pagal užimamas pareigas mokslo darbuotojai pasiskirsto taip : 24 vyriausieji mokslo darbuotojai, 75 vyresnieji mokslo darbuotojai, 54 mokslo darbuotojai ir 8 jaunesnieji mokslo darbuotojai.

Centre, kurį, atsižvelgiant į galiojančius Įstatus, sudaro trys institutai – Botanikos institutas, Ekologijos institutas ir Geologijos ir geografijos institutas, veikia 22 mokslinės laboratorijos: Algologijos ir mikroorganizmų ekologijos laboratorija, Augalų fiziologijos laboratorija, Augalų patologijos laboratorija, Biodestruktūrų tyrimo laboratorija, Branduolinės geofizikos ir radioekologijos laboratorija, Cheminės ekologijos ir elgsenos laboratorija, Ekonominės botanikos laboratorija, Entomologijos laboratorija, Floros ir geobotanikos laboratorija, Genetikos laboratorija, Ekotoksikologijos laboratorija, Geoaplinkos tyrimų laboratorija, Giluminės geologijos laboratorija, Hidrobiontų evoliucinės ekologijos laboratorija, Klimato ir vandens tyrimų laboratorija, Kvartero tyrimų laboratorija, Mikologijos laboratorija, Molekulinės ekologijos laboratorija, P. B. Šivickio parazitologijos laboratorija, Paukščių ekologijos laboratorija, Žinduolių ekologijos laboratorija, Žuvų ekologijos laboratorija.

Dalyvavimas doktorantūros studijų procese bei aukštos kvalifikacijos mokslininkų rengimas yra viena esminių Centro užduočių. Bendradarbiaujant su Lietuvos bei užsienio mokslo centrais vykdomos penkios doktorantūros studijų programos: Ekologija ir aplinkotyra (kartu su Vilniaus universitetu), Biologija (kartu su Vytauto Didžiojo universitetu), Geologija (kartu su Vilniaus universitetu), Fizinė geografija (kartu su Vilniaus universitetu ir Klaipėdos universitetu), Zoologija (kartu su Vilniaus universitetu). Nuolatine (dienine) studijų forma Centre studijuoja 51 doktorantas (27 - ekologijos ir aplinkotyros kryptyje, 10 – biologijos kryptyje; 7 – geologijos kryptyje, 4 – zoologijos kryptyje; 3 – fizinės geografijos kryptyje).

	2023	2024	2025
Pareigybių skaičius. vnt.	299	299	299
Išlaidos darbo užmokesčiui, tūkst. Eur	5320	5320	5320

1 pav. 2022 m. pareigybių skaičiaus ir išlaidų darbo užmokesčiui pasiskirstymas pagal pareigybių grupes

1 lentelėje pateikiama detalesnė informacija apie planuojamus asignavimus programoms pagal išlaidų kategorijas.

1 lentelė. 2023-2025-ųjų metų asignavimų paskirstymas pagal programas (tūkst. eurų)

70 43 Eil. Nr.	Programos kodas ir pavadinimas	Numatomi 2023-ųjų metų asignavimai				Numatomi 2024-ųjų metų asignavimai				Numatomi 2025-ųjų metų asignavimai			
		iš viso	iš jų			iš viso	iš jų			iš viso	iš jų		
			išlaidoms		turtui įsigyti		išlaidoms		turtui įsigyti		išlaidoms		turtui įsigyti
			iš viso	iš jų darbo užmokesčiui			iš viso	iš jų darbo užmokesčiui			iš viso	iš jų darbo užmokesčiui	
1.	1.1. Šalies mokslo plėtojimas ir mokslinė eksperimentinė plėtra gamtos mokslų srityje	7043	6983	5320	60	7043	6983	5320	60	7043	6983	5320	60
Iš viso		7043	6983	5320	60	7043	6983	5320	60	7043	6983	5320	60

II. STRATEGINIO VEIKLOS PLANO PROGRAMOS IR TIKSLO ĮGYVENDINIMAS

VEIKLOS KONTEKSTAS

Centras yra valstybinis mokslinių tyrimų institutas, veikiantis kaip valstybės biudžetinė įstaiga ir vykdomas valstybei, visuomenei, tarptautiniam bendradarbiavimui ar ūkio subjektams svarbius ilgalaikius, organizacijos įstatuose nustatytų kryptių, fundamentinius mokslinius tyrimus ir eksperimentinę (socialinę, kultūrinę) plėtrą. Centras vykdo veiklą, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Mokslo ir studijų įstatymu, Lietuvos Respublikos vyriausybės 2009 m. gruodžio mėn. 23 d. nutarimu Nr. 1800 „Dėl Vilniaus universiteto Ekologijos instituto, Geologijos ir geografijos instituto ir Botanikos instituto reorganizavimo“ (Žin., 2009, Nr.158-7186) ir šiuo nutarimu patvirtintais „Vilniaus universiteto Ekologijos instituto, Geologijos ir geografijos instituto ir Botanikos instituto reorganizavimo sąlygų aprašu“ bei „Valstybinio mokslinių tyrimų instituto Gamtos tyrimų centro įstatais“.

Gamtiniai išteklių ir ekosistemų paslaugos turi didžiulę ekonominę ir socialinę reikšmę užtikrinant šalies ir visuomenės gerovę bei klestėjimą. Tai sudaro valstybių ekonomikos ir pramonės vystymosi, rekreacinių ir energijos išteklių pagrindą. Gamtinių išteklių poreikis nuolatos auga, o daugelis dabartinių verslo modelių, mūsų šalies infrastruktūra ir visuomenės įpročiai lemia pernelyg greitą jų naudojimą. Intensyvus ir neatsakingas gamtinių resursų naudojimas skatina ekosistemų sandaros pokyčius ir biologinės įvairovės nykimą, o tai turi neigiamą grįžtamąjį poveikį aplinkai, žmonių sveikatai ir šalies ekonomikai. Vis dar mažai dėmesio skiriama efektyviam ir tvariam išteklių ir ekosistemų paslaugų naudojimui, pasitelkiant ekologines inovacijas, taikant ekosistemų tausojimo ir atstatymo priemones bei alternatyvius išteklių panaudojimo sprendimus. Todėl ES ir Lietuva siekia, jog šalių ekonominis augimas ir gerėjanti gyvenimo kokybė būtų integruota su tvariu ekosistemų ir jų išteklių panaudojimu. Pripažįstama, jog šios krypties moksliniai ir taikomieji tyrimai, sudarantys ekologinių inovacijų pagrindą, yra vienas iš kertinių veiksnių, užtikrinančių sėkmingą mūsų šalies ekosistemų išsaugojimą ir darnų visuomenės vystymąsi.

Centro veiklos sritis – gamtos mokslų srities moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra.

Centras savo veikloje akcentuoja:

- a) visuomenės bei ūkio tęstinumui ir plėtrai svarbių ilgalaikių ekologijos, botanikos, mikologijos, mikrobiologijos, virusologijos, zoologijos, parazitologijos, geologijos ir fizinės geografijos mokslinių tyrimų vystymą;
- b) aukščiausios kvalifikacijos mokslininkų ruošimą;

- c) bendradarbiavimą su verslo, valdžios ir visuomenės atstovais vykdant mokslinių tyrimų bei eksperimentinės plėtros veiklas, užtikrinant patentinę veiklą;
- d) tarptautinės šalies kompetencijos gamtosaugos ir gamtonaudos klausimais užtikrinimą;
- e) mokslinių kontaktų su užsienio mokslinių tyrimų centrais ir juose dirbančiais mokslininkais vystymą dalyvaujant Lietuvos ir tarptautinėse mokslinių tyrimų programose;
- f) Centro mokslinių tyrimų sritis atitinkančių fundamentinių bei taikomųjų programų, projektų ekspertinį vertinimą, konsultacijas Centro kompetenciją atitinkančiais klausimais;
- g) mokslo žinių sklaida, jų diegimas į kultūrą, švietimą, sveikatos apsaugą bei taikymas socialinėje ir ūkinėje veikloje, bendradarbiavimas kuriant inovacijomis ir žiniomis grindžiamą žiedinę ekonomiką, ugdant žinioms imlią visuomenę.

CENTRO STRUKTŪRA IR VALDYMAS

Centro struktūra sudaro trijuose mokslinių tyrimų instituteuose (Botanikos institutas, Ekologijos institutas, Geologijos ir geografijos institutas) koncentruoti 22 moksliniai padaliniai – mokslinių tyrimų laboratorijos. Centro mokslinę veiklą užtikrina kiti būtini struktūriniai padaliniai ir tyrimų bazės skirtingose mūsų šalies vietose – Pajūrio biologinė stotis ir Jūros krantų tyrimo laboratorija Neringoje, Lauko tyrimų ir bandymų stotys Vilniaus rajone, Ventėje, Rusnėje, Ignalinos rajone. Centro veiklą organizuoja bei jos eigą kontroliuoja, strateginius sprendimus dėl Centro bei atskirų jo padalinių priima Administracija ir Mokslo taryba.

Atsižvelgiant į prioritetinių mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (MTEP) bei inovacijų raidos krypčių plėtrą Lietuvoje Centre plėtojamas Atviros prieigos principu paremtas infrastruktūros naudojimas, siekiant efektyviai tenkinti Lietuvos ekosistemų ir darnaus vystymosi tyrimų bei studijų reikmes šalyje. Centro veikla skirta ne tik užtikrinti šalies kompetencijas gyvosios ir negyvosios gamtos išteklių būklės vertinime ir jų apsaugoje, bet ir padėti verslui efektyviai ir tvariai panaudoti gamtinius resursus, siekiant didinti produktų pridėtinę vertę ir veiklos ekonominę naudą. Centre vykdomos MTEP veiklos taip pat padeda verslui įsisavinti naujas gamtos išteklių ir atliekų rūšis, įgyvendinant tvarumą skatinančius žiedinės ekonomikos principus. Centras užsiima visuomenės informavimo ir šviečiamąja veikla, užtikrindamas viešąją prieigą prie turimos infrastruktūros bei MTEP veiklų rezultatų. Centro veikla iš esmės atitinka ir yra orientuota į Europos žaliojo kurso įgyvendinimo siekius ir naujosios ES biologinės įvairovės strategijos uždavinius, kuriais siekiama, jog gamta vėl taptų sveika, kas savo ruožtu padės kovoti su klimato kaita ir ligų protrūkiais.

CENTRO VEIKLOS KRYPTYS

Moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra

Fundamentiniai moksliniai tyrimai bei eksperimentinė plėtra Centre vykdoma orientuojantis į Europos bei pasaulio mokslinių tyrimų erdvės strategines nuostatas bei tikslus, kurie skirti užtikrinti visuomenės gerovę šiuolaikiniame dinamiškame pasaulyje vykstančių gamtinių bei socialinių pokyčių kontekste. Nepaisant gausybės inovacijų, gyvoji ir negyvoji gamta išlieka kaip pagrindinis žmonijos resursų šaltinis bei gyvenamosios aplinkos kokybę lemiantis faktorius. Akivaizdu, jog gamtinių išteklių poreikis nuolatos auga, o daugelis dabartinių verslo modelių, egzistuojanti infrastruktūra ir visuomenės įpročiai lemia pernelyg greitą jų naudojimą. Intensyvus ir neatsakingas gamtinių resursų naudojimas skatina ekosistemų sandaros pokyčius ir biologinės įvairovės nykimą, o tai turi neigiamą grįžtamąjį poveikį aplinkai, žmonių sveikatai ir šalies ekonomikai. Pasauliniu mastu pripažįstama, jog vis dar mažai dėmesio skiriama efektyviam ir tvariam išteklių ir ekosistemos paslaugų naudojimui, pasitelkiant ekologines inovacijas, taikant ekosistemų tausojimo ir atstatymo priemones bei alternatyvius išteklių panaudojimo sprendimus. Todėl ES ir Lietuva siekia, jog šalies ekonominis augimas ir gerėjanti gyvenimo kokybė būtų integruota su tvariu ekosistemų ir jų išteklių panaudojimu. Pripažįstama, jog šios krypties moksliniai ir taikomieji tyrimai yra vienas iš kertinių veiksnių, užtikrinančių sėkmingą mūsų šalies ekosistemų išsaugojimą ir darnų visuomenės vystymąsi.

Apibendrinami minėtas prielaidas galime teigti, jog aukšto tarptautinio lygio moksliniai tyrimai yra esminis Centro veiklos tikslas kuriam pasiekti suformuluoti sekantys uždaviniai:

- didinti Centro mokslininkų konkurencingumą tarptautinėje mokslinėje erdvėje sutelktų intelektualinių, finansinių bei techninių išteklių pagrindu, **keliant** vykdomų **tyrimų kokybę**;
- **didinti mokslinių tyrimų tarptautiškumą**, visokeriopai skatinant Centro mokslininkų dalyvavimą tarptautiniuose mokslinių tyrimų tinkluose, projektuose bei darbo grupėse;
- **kelti** Centro **intelektualinio potencialo lygį**, skatinant darbuotojų kvalifikacijos kėlimą ir kvalifikuotų tyrėjų pritraukimą;
- **užtikrinti** Centro mokslinių veiklų ir **gautų rezultatų pristatymą**, publikuojant juos **aukščiausio tarptautinio reitingo leidiniuose**, pristatant **tarptautiniuose mokslo forumuose**;
- **vykdyti racionalų** Centro **techninio potencialo panaudojimą bei nuolatinį atnaujinimą**;
- **akcentuoti mokslinių idėjų realizavimą**, kuriant galutinius pramonei bei **ūkiui** reikalingų produktų, procesų, priemonių ir kt. prototipus bei pavyzdžius.

Trečiosios pakopos studijos

Siekiant užtikrinti šalies visuomenės ekonominę bei socialinę gerovę, konkurencingumą tiek Europos sąjungos, tiek ir pasaulio mastu, būtina ruošti aukštos kvalifikacijos mokslininkus, galinčius konkuruoti globalioje tyrimų erdvėje, sėkmingai realizuoti mokslinius pramonės lūkesčius.

Dalyvaudamas penkių doktorantūros studijų programų realizavime, Centras aktyviai veikia šiame procese, planuodamas:

- **aktyvinti dalyvavimą, vykdant trečiosios pakopos studijų procesą**, pritraukiant perspektyviausius kandidatus į doktorantūros bei podoktorantūros studijas;
- **užtikrinti studijų tarptautiškumą** tame tarpe ir įtraukiant į studijų procesą užsienio doktorantus bei podoktorantūros stažuotojus ir vadovus;
- **skatinti studentų mobilumą**, palaikant aktyvų jų dalyvavimą tarptautinėse studijų programose ir schemose;
- sudaryti sąlygas bei **skatinti** pretendentes **dalyvauti** podoktorantūros **studijų procese**, akcentuojant jų mobilumą;
- **sudaryti sąlygas** perspektyviausiems jauniems mokslininkams **tęsti mokslinę karjerą Centre**.

Socialinis dialogas

Centre išskirtinis dėmesys skiriamas fundamentiniams tyrimams, turintiems platų taikomąjį spektrą: tiriama šiuolaikinės biologinės įvairovės komponentų sudėtis, struktūra ir funkcijos globalios klimato kaitos ir antropogeninio poveikio sąlygomis; abalizuojama Žemės gelmių bei jos paviršiaus kokybinė ir kiekybinė dinamika; formuojamos racionalios gamtonaudos ir gamtosaugos strategijos, atsižvelgiant į Europos Sąjungos bei globaliai pripažįstamas tendencijas. Centro mokslininkų atliekamų tyrimų rezultatai išimtinai svarbūs užtikrinant mūsų šalies kompetenciją tarptautinėse mokslo ir valdymo organizacijose, realizuojant regionines ir globalias aplinkosaugos bei aplinkonaudos, modernių ekonomikos šakų plėtros programas. Siekiant užtikrinti visuomenės mokslinės informacijos poreikį bei pristatyti gautas žinias įmanomai didesniai jos narių ratui numatoma:

- **realizuoti** geografiškai unikalų šalies bei regiono aukšto lygio mokslinių tyrimų rezultatų poreikį;
- **aktyvinti mokslinę komunikaciją** tarptautiniu, nacionaliniu, regioniniu ir vietiniu lygmeniu, pristatant gautą mokslinę informaciją visuomenei;
- aktyviai **vystyti socialinį dialogą** su viešojo sektoriaus bei ūkio subjektais, pristatant Centro mokslinės veiklos potencialą bei jo pritaikymo perspektyvas;
- **bendradarbiauti su mokymo institucijomis** šviečiant visuomenę įvairiais gamtosaugos ir gamtonaudos klausimais;
- **užtikrinti socialinį bei mokslinį dialogą su įvairių pakopų mokymo institucijomis**;
- **kelti mokslinės karjeros prestižą** bei populiarumą visuomenėje.

VEIKLOS ANALIZĖ

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS
<p>Aukščiausios kvalifikacijos mokslinis personalas</p> <p>Aukščiausio lygio tarptautinis pripažinimas atskirose mokslinių tyrimų srityse</p> <p>Fundamentinių bei taikomųjų mokslinių tyrimų tarpdiscipliniškumas</p> <p>Išvystyta eksperimentinė infrastruktūra</p> <p>Atsižvelgiant į egzistuojančias galimybes vykdomas mokslininkų skatinimas, kuriama palanki ir motyvuojanti darbo aplinka, palaikomas ankstyvosios karjeros tyrėjų santalkos formavimasis</p>	<p>Ženklus vidutinis mokslininkų amžius bei ribotos jaunų tyrėjų pritraukimo galimybės</p> <p>Nepakankamos mokslinių tyrimų infrastruktūros atnaujinimas</p> <p>Nepakankami gebėjimai vystant ryšius su verslu</p> <p>Ribotas institucijos veiklos pristatymas tarptautiniu lygmeniu</p>
GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<p>Globalus biologinės įvairovės apsaugos ir atkūrimo prioritetas</p> <p>Globaliu mastu pripažįstamas mokslinio tvaraus gamtinės aplinkos naudojimo pagrindimo užtikrinimo poreikis</p> <p>Platus tarptautinio lygio fundamentinių bei taikomųjų tyrimų spektras</p> <p>Unikali kompetencija šalies, o atskirose tyrimų kryptyse, – ir regiono ar globaliu mastu</p> <p>Didelės tarptautinių trečiosios pakopos studijų bei podoktorantūros stažuocių vystymo galimybės</p>	<p>Rezervuotas visuomenės požiūris į mokslinių tyrimų būtinybę bei mokslinės karjeros perspektyvas</p> <p>Nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu išryškėjančios ribotos viešojo ir privataus sektoriaus galimybės remti fundamentinį mokslą</p> <p>Ribojanti veiklos spartą ir pasirinkimų laisvę įstatyminė bazė Viešųjų pirkimų reguliavimo srityje</p> <p>Dėl intelektualinio bei techninio potencialo atnaujinimo problemų išryškėjantys tarptautinio konkurencingumo plėtros trigdžiai</p>

STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMUI NUMATYTA VIENA PROGRAMA

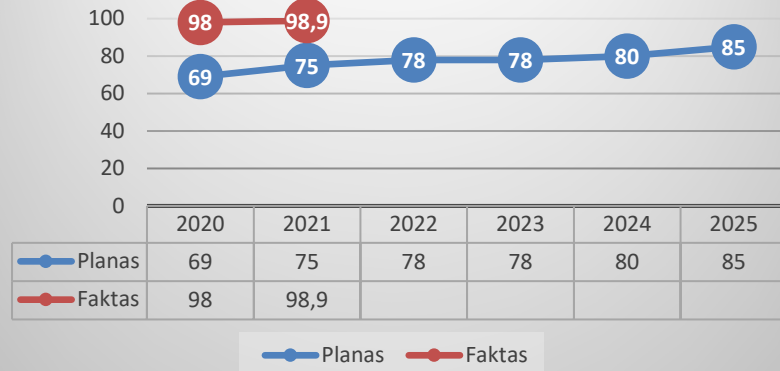
Strateginio tikslo įgyvendinimui numatyta viena tęstinė programa – „**Šalies mokslo plėtojimas ir mokslinė eksperimentinė plėtra gamtos mokslų srityje**“.

Centro strateginio veiklos plano programos tikslas realizuojamas, siekiant aukščiausių rezultatų mokslinių tyrimų bei taikomosios plėtros ir inovacijų proveržio srityse, susijusiose su gyvosios ir negyvosios gamtos pažinimu, jos išsaugojimu ir atkūrimu bei racionalių naudojimu. Atliepdami į ES ir mūsų šalies strateginio planavimo dokumentus bei visuomenės vystymosi perspektyvas, Centro mokslininkai vykdo klimato dinamikos ir aplinkos kokybės būklės, šiandieninių ir senųjų ekosistemų evoliucijos globalios kaitos ir antropogeninio poveikio sąlygomis dėsningumų ir mechanizmų tyrimus, atlieka jų teorinių pagrindų kūrimą ir galimų pokyčių prognozę, formuoja ekosistemų valdymo strategijas bei modeliuoja galimos jų kaitos scenarijus. Išskylantys iššūkiai verčia žmoniją, padedamą mokslininkų, siekti naujų kompetencijų, suvokiant ekosistemose vykstančių virsmų eigą ir pobūdį, įvardijant jų priežastis ir prognozuojant pasekmes. Proveržis globaliu mastu aktualiose gamtos mokslų srityje būtinas, užtikrinant saugias gyvenimo sąlygas bei atsinaujinančią žaliavų bazę, kurie yra esminiai, kuriant socialinį gerbūvį.

STRATEGINIO TIKSLO VERTINIMO KRITERIJAI

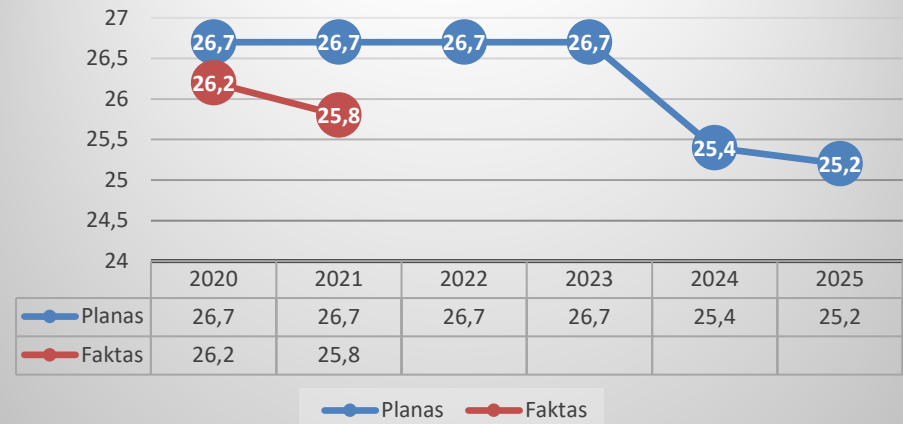
Vertinimo kriterijaus kodas	Efekto vertinimo kriterijaus pavadinimas	2022-ųjų metų	2023-ųjų metų	2024-ųjų metų	2025-ųjų metų
E-01-01	1. Mokslinių straipsnių tarptautiniuose mokslo leidiniuose dalis nuo visų publikuotų straipsnių (procentais)	78,0	78,0	80,0	85,0
E-01-02	2. Skiriamų valstybės biudžeto lėšų suma, tenkanti vienam tarptautiniam moksliniam straipsniui (Eur)	26,7	26,7	25,4	25,2

Efeko kriterijaus E-01-01 dinamika

2 pav. E-01-01 efekto kriterijaus dinamika

Efeko kriterijaus E-01-02 dinamika

3 pav. E-01-02 efekto kriterijaus dinamika

PROGRAMOS VYKDYMO REZULTATAI

Centro vykdomos programos svarba išryškėja, užtikrinant valstybės tarptautinę kompetenciją, tausojančia plėtra pagrįstą ūkio progresą bei konkurencingą gamybą, o visa kartu tai liudija aukštą visuomenės gyvenimo lygį. Išvardinti tikslai realizuojami bendradarbiavimu su tarptautine mokslo bendruomene pagrįstu Lietuvos mokslininkų pripažinimu ekologijos, botanikos, zoologijos, geologijos ir fizinės geografijos tyrimų srityse, bei integruojant naujas technologijas ir metodikas paremtu, atliekamų tyrimų modernizavimu. Institucijos mokslininkų atliekamų tyrimų rezultatų pristatymas tarptautinei mokslo bendruomenei liudija aukštą mokslinės bendruomenės kompetenciją, jos konkurencingumą pasaulinėje mokslo rinkoje, gautų rezultatų komercinimo ir panaudojimo visuomenės gerbūvio kėlimui potencialą. Pastaroji Centro veiklos sritis yra išimtinai svarbi, vykdant tvarių ir atsinaujinančių žaliavų šaltinių, modernių gamybos technologijų bei patikimų atliekų apdorojimo būdų bei metodų paiešką, būtiną saugios ir žmogui palankios aplinkos kūrimui. Vienas svarbiausių tolesnę šalies mokslo plėtrą užtikrinančių faktorių, akcentuojamų vykdomoje programoje, yra kvalifikuotų jaunų mokslininkų, dirbančių su moderniaisiais technologiniais sprendimais bei kuriančių naujas tyrimų metodikas, formuojančių modernias mokslo kryptis, aktyviai bei rezultatyviai dirbančių tarptautinėje mokslo erdvėje, ruošimas. Išvardinti veiklos kriterijai yra esminiai, užtikrinant aukštą Centro veiklos lygį bei įgyvendinant strateginius institucijos veiklos siekius.

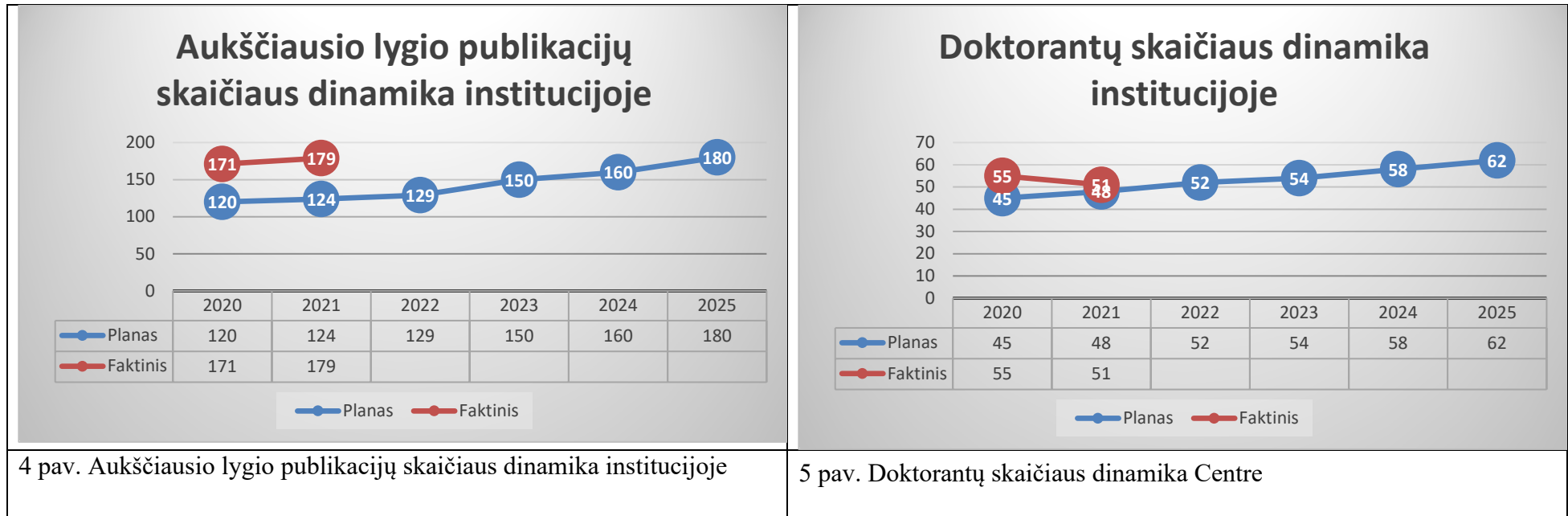
Valstybinio mokslinių tyrimų instituto Gamtos tyrimų centro vykdomos veiklos programos – *Šalies mokslo plėtojimas ir mokslinė eksperimentinė plėtra gamtos mokslų srityje*– rezultatai yra siejami su mokslinių publikacijų tarptautiniuose aukščiausio reitingo leidiniuose skaičiaus augimu (2, 4 pav.), jų publikavimui panaudojamų biudžetinio finansavimo lėšų kiekio dinamika (3 pav.), vykdomose doktorantūros programose studijuojančių doktorantų (5 pav.) bei podoktorantūros stažuotojų skaičiaus augimu.

Centro mokslininkų publikuojamų straipsnių aukščiausio tarptautinio lygmens leidiniuose skaičius pastaraisiais metais nuolat augo, kartu su bendraautorais buvo publikuoti straipsniai ir tokiuose prestižiniuose leidiniuose kaip žurnalas *Science* (Sjoberg, S., **Malmiga, G.**, Nord, A., Andersson, A., Backman, J., Tarka, M., Willemoes, M., Thorup, K., Hansson, B., Alerstam, T., Hassequist, D. (2021) Extreme altitudes during diurnal flights in a nocturnal songbird migrant. *Science*, 372 (6542): 646–648). Planuoto rodiklio bei pasiekto rezultato santykis atsispindi pateiktame grafike.

Trečio lygio universitetinės studijos, t.y. doktorantūra, yra prioritetinga Centro veiklos sritis ir jai skiriamas didelis dėmesys tiek pritraukiant į šias studijas perspektyviausius kandidatus, tiek ir užtikrinant studijų kokybę bei tolesnes jaunų mokslininkų karjeros galimybes, sukuriant Centre Ankstyvos karjeros tyrėjų komitetą. Bendras penkiose vykdomose doktorantūros studijų programose (ekologija ir aplinkotyra, biologija, zoologija, geologija ir

fizinė geografija) studijuojančių doktorantų (tame tarpe ir iš užsienio šalių: Brazilijos, Prancūzijos, Rusijos, Ukrainos ir kt.) skaičius Centre nuolat auga, jie aktyviai dalyvauja tarptautinėse studijų bei studentų mainų programose, tarptautiniuose mokslinių tyrimų projektuose, kelia kvalifikaciją užsienio mokslo centruose. Centre sėkmingai vykdomi konkursinių podoktorantūros stažučių projektai, jų skaičius nuolat auga, o nemaža stažuotojų dalis – užsienio šalių piliečiai.

PROGRAMOS PAVADINIMAS: ŠALIES MOKSLO PLĖTOJIMAS IR MOKSLINĖ EKSPERIMENTINĖ PLĖTRA GAMTOS MOKSLŲ SRITYJE (12.001.11)

Bendroji informacija apie programą

Programa parengta remiantis LR Vyriausybės 2009-12-23 nutarimu Nr. 1800 (Žin., 2009, Nr. 158-7186) patvirtintomis Centro veiklos kryptimis. Šalies mokslo plėtros, tame tarpe ir vykdomos programos, svarba išryškėja užtikrinant valstybės tarptautinę kompetenciją, aukštą visuomenės gyvenimo lygį, ūkio progresą bei konkurencingą gamybą ir tausojančią plėtrą. Išvardinti tikslai realizuojami siekiant Lietuvos pripažinimo zoologijos, ekologijos, geologijos ir fizinės geografijos tyrimų srityse, pagrįsto bendradarbiavimu su tarptautine mokslo bendruomene, atliekamų tyrimų modernizavimu integruojant naujas technologijas ir metodikas, aukšto lygio mokslininkų ruošimu bei jų aktyvia veikla vykdomose mokslo programose. Vienas svarbiausių tolesnę šalies mokslo plėtrą užtikrinančių faktorių, akcentuojamų vykdomoje programoje, yra kvalifikuotų jaunų mokslininkų, dirbančių su moderniausiais technologiniais sprendimais bei kuriančių naujas tyrimų metodikas, formuojančių modernias mokslo kryptis bei plėtojančių jau esančias, aktyviai bei rezultatyviai dirbančių tarptautinėje mokslo erdvėje, ruošimas.

Vyriausybės prioritetas:

Skatinti šalies mokslo ir technologijų pažangą, plėtoti informacinę ir žinių visuomenę, didinti švietimo, kultūros, mokslo, sveikatos apsaugos finansavimą.

Programos tikslo pavadinimas:

Vykdyti tarptautinio lygio mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą gamtos mokslų srityje, rengti aukštos kvalifikacijos mokslininkus

Uždavinys:

01 - Vykdyti gamtos mokslų srities tyrimų eksperimentinę plėtrą ir užtikrinti doktorantūros studijų eigą.

Priemonė:

01 – Ištirti gamtinių ekosistemų, žemės gelmių ir jos paviršiaus, biologinių išteklių būklę ir užtikrinti mokslinių tyrimų eksperimentinę plėtrą

02 – Rengti aukštos kvalifikacijos gamtos mokslų srities mokslininkus.

Programos vykdytojas: Gamtos tyrimų centras.

Etatai (pareigybės) šiai programai įgyvendinti 2022-aisiais metais: 299 pareigybės.

Programos koordinatorius: Gamtos tyrimų centro direktorius Sigitas Podėnas, el. paštas sigitas.podenas@gamtc.lt

2 lentelė. 2023-2025 metų "Šalies mokslo plėtojimas ir mokslinė eksperimentinė plėtra gamtos mokslų srityje" programos tikslas, uždavinys, priemonės ir asignavimai (tūkst. eurų)

Tikslo, uždavinio, priemonės kodas	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Numatomi 2023 metų asignavimai				Numatomi 2024 metų asignavimai				Numatomi 2025 metų asignavimai			
		iš viso	iš jų			iš viso	iš jų			iš viso	iš jų		
			išlaidoms		turtui įsigyti		išlaidoms		turtui įsigyti		išlaidoms		turtui įsigyti
			iš viso	iš jų darbo užmokesčiui			iš viso	iš jų darbo užmokesčiui			iš viso	iš jų darbo užmokesčiui	
1	2	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
12.001.11.	Tikslas: Vykdyti tarptautinio lygio mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą gamtos mokslų srityje, rengti aukštos kvalifikacijos mokslininkus	7043	6983	5320	60	6895	6835	5320	60	6895	6835	5320	60
12.001.11.01	Uždavinys: Vykdyti gamtos mokslų srities eksperimentinę plėtrą, stiprinti materialinę bazę ir užtikrinti doktorantūros studijų eigą	7043	6983	5320	60	6895	6835	5320	60	6895	6835	5320	60
12.001.11.01.01	Priemonė: Ištirti gamtinių ekosistemų, žemės gelmių ir jos paviršiaus biologinių išteklių būklę ir užtikrinti mokslinių tyrimų eksperimentinę plėtrą	6481	6421	5320	60	6333	6273	5320	60	6333	6273	5320	60
12.001.11.01.02	Priemonė: Rengti aukštos kvalifikacijos gamtos mokslų srities mokslininkus	562	562			562	562			562	562		
	1. Iš viso Lietuvos Respublikos valstybės biudžetas	7043	6983	5320	60	6895	6835	5320	60	6895	6835	5320	60
	iš jo:	6528	6528	5150		6380	6380	5150		6380	6380	5150	
	1.1. bendrojo finansavimo lėšos												
	1.2. Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos												
	1.3. tikslinės paskirties lėšos ir pajamų įmokos	515	455	170	60	515	455	170	60	515	455	170	60
	2. Kiti šaltiniai (Europos Sąjungos finansinė parama projektams įgyvendinti ir kitos teisėtai gautos lėšos)												
	Iš viso programai finansuoti (1+2)	7043	6983	5320	60	6895	6835	5320	60	6895	6835	5320	60

3 lentelė. Programos tikslai, uždaviniai, vertinimo kriterijai ir jų reikšmės

Vertinimo kriterijaus kodas	Tikslų, uždavinių, vertinimo kriterijų pavadinimai ir mato vienetai	Vertinimo kriterijų reikšmės				Susijęs strateginio planavimo dokumentas
		2022-ųjų metų	2023-ųjų metų	2024-ųjų metų	2025-ųjų metų	
1	2	4	5	6		7
	1 tikslas. Vykdyti tarptautinio lygio mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą gamtos mokslų srityje, rengti aukštos kvalifikacijos mokslininkus					
R-01-01-01-01	Ekspertinės plėtros lėšų dalis nuo skiriamų valstybės biudžeto asignavimų, procentais	30	30	30	30	
R-01-01-01-02	Studijuojančių doktorantų skaičius	51	58	60	60	
	1 tikslo 1 uždavinys. Vykdyti gamtos mokslų srities eksperimentinę plėtrą, stiprinti materialinę bazę ir užtikrinti doktorantūros studijų eigą					
P-01-01-01-01-01	Tarptautinių mokslinių straipsnių skaičius	129	140	150	150	
P-01-01-01-01-02	Lėšų, gautų iš tarptautinių projektų ir eksperimentinės plėtros suma (tūkst. Eur)					

ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI IR VALDYMO IŠLAIDOS

5 lentelė. Informacija apie institucijos (ministro valdymo srities) žmogiškuosius išteklius, asignavimus jiems išlaikyti ir valdymo išlaidas (tūkst. eurų)

Eil. Nr.	Institucijos ar įstaigos pavadinimas	2022 metai				2023 metai				2024 metai				2025 metai			
		Pareigybių skaičius		Išlaidos darbo užmokesčiui	Valdymo išlaidos*	Pareigybių skaičius		Išlaidos darbo užmokesčiui	Valdymo išlaidos*	Pareigybių skaičius		Išlaidos darbo užmokesčiui	Valdymo išlaidos*	Pareigybių skaičius		Išlaidos darbo užmokesčiui	Valdymo išlaidos*
		iš viso	iš jų valstybės tarnautojai			iš viso	iš jų valstybės tarnautojai			iš viso	iš jų valstybės tarnautojai			iš viso	iš jų valstybės tarnautojai		
1.	Gamtos tyrimų centras	299	-	5320		299	-	5320		299	-	5320		299	-	5320	
Iš viso		299	-	5320		299		5320		299	-	5320		299	-	5320	

* Valdymo išlaidos skaičiuojamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. 184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“. Informacija teikiama apie asignavimų valdytojus, kurie nurodyti minėto įsakymo 2 priede.

VEIKLOS EFEKTYVUMO DIDINIMO KRYPTYS 2023–2025 M.

6 lentelė. Informacija apie institucijos veiklos efektyvumo didinimo kryptis institucijoje 2023 m.-2025 m.

Bendrosios veiklos sritis	Planuojami atlikti darbai	Laukiamas rezultatas	Igyvendinimo terminas
1. Gamtos mokslų srities moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra	Didinti tarptautiniuose leidiniuose, akcentuojant priskiriamus aukščiausioms leidinių kategorijoms, publikuojamų mokslinių straipsnių skaičių bei didinti centro mokslininkų indėlį publikacijose spausdinamose aukščiausius tarptautinio vertinimo kriterijus atitinkančiuose leidiniuose	Aukščiausio lygio tarptautinių mokslinių straipsnių skaičius: 2022 m. – 129; 2023 m. – 150; 2024 m. – 160; 2025 m. – 180; Mokslinių straipsnių tarptautiniuose mokslo leidiniuose dalis nuo visų publikuotų straipsnių (%): 2022 m. – 78; 2023 m. – 79; 2024 m. – 80; 2025 m. – 85;	Kasmet Kasmet
2. Mokslinė veikla	Siekti didelio biudžeto projektų skaičiaus augimo bendroje vykdomų projektų apimtyje	Skiriamų valstybės biudžeto lėšų suma, tenkanti vienam tarptautiniam mokslo straipsniui parengti (tūkst. Eur): 2022 m. – 26,7; 2023 m. – 26,7; 2024 m. – 25,4; 2025 m. – 25,2;	Kasmet
3. Aukštos kvalifikacijos gamtos mokslų srities mokslininkų rengimas	Didinti centro aktyvumą vykdant trečio lygio universitetines studijas	Studijuojančių doktorantų skaičius: 2022 m. – 51 2023 m. – 58; 2024 m. – 60; 2025 m. – 60;	Kasmet

GAMTOS TYRIMŲ CENTRO 2023-2025 METŲ VEIKLOS PLANO PROJEKTAS

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Įstaigos veiksmo pavadinimas	Proceso ir / ar indėlio vertinimo kriterijai, mato vienetai ir reikšmės	Atsakingi vykdytojai	Įvykdymo terminas	Asignavimai (tūkst. Eur)
ŠALIES MOKSLO PLĖTOJIMAS IR MOKSLINĖ EKSPERIMENTINĖ PLĖTRA GAMTOS MOKSLŲ SRITYJE 2023 M.						
01	1. Ištirti gamtinių ekosistemų, žemės gelmių ir jos paviršiaus, biologinių išteklių būklę ir užtikrinti mokslinių tyrimų eksperimentinę plėtrą	Atlikti fundamentinius mokslinius tyrimus, publikuoti aukšto lygio mokslinius straipsnius, atlikti mokslininkų aktyvumo stebėseną	Mokslinių straipsnių tarptautiniuose leidiniuose dalis nuo visų publikuotų straipsnių (procentais)	Kamieninių padalinių ir laboratorijų vadovai	Kasmet	6481
02	2. Rengti aukštos kvalifikacijos gamtos mokslų mokslininkus	Dalyvauti doktorantūros procese, rengti gamtos mokslų daktarus	Studijuojančių doktorantų skaičius (N); disertaciją sėkmingai apgynusių doktorantų dalis nuo baigusių studijas (procentas)	Mokslinis sekretorius, doktorantų vadovai	Kasmet	562

VERTINIMO KRITERIJAUS TECHNINIS PRIEDAS

2023-2025 m.

(ataskaitinis laikotarpis)

Pavadinimas	Kodas
Asignavimų valdytojas: Gamtos tyrimų centras	
Programos tikslas: Vykdyti tarptautinio lygio mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą gamtos mokslų srityje, rengti aukštos kvalifikacijos mokslininkus	12.001.11.
Efekto vertinimo kriterijus: Mokslinių straipsnių tarptautiniuose leidiniuose dalis nuo visų publikuotų straipsnių (procentais)	E-01-01

1	Apibrėžimas	Vertinama, kokią Centro mokslinės produkcijos dalį sudaro aukščiausios lygio mokslo produkcija – žurnaluose, turinčiuose citavimo indeksą, atspausdinti straipsniai.
2	Ar tai naujas vertinimo kriterijus	Taip
3	Pasirinkimo pagrindimas	Kriterijus leidžia įvertinti institucijos mokslo produkcijos efektyvumą ir jo dinamiką. Straipsniai žurnaluose su citavimo indeksu yra pagrindinis rodiklis pagal mokslo ir studijų institucijų mokslo (meno) darbų vertinimo metodiką.
4	Skaičiavimo metodas	$X/Y*100$, kur X – žurnaluose su citavimo indeksu per metus atspausdintų straipsnių skaičius, Y – visas per metus atspausdintų mokslinių straipsnių skaičius.
5	Duomenų šaltinis	Individualios ir laboratorijų metinės ataskaitos.
6	Duomenų auditas	Žurnaluose su citavimo indeksu per metus atspausdintų straipsnių atitikimas kriterijui tikrinamas pagal <i>Clarivate Analytics</i> duomenų bazes. Institucijos duomenis tikrina LMT ekspertai.
7	Skaičiavimo reguliarumas	Kartą per metus.
8	Už vertinimo kriterijų atsakingas kontaktinis asmuo	Direktoriaus pavaduotoja mokslui Miglė Stančikaitė (migle.stancikaite@gamtc.lt)
9	Kita informacija apie vertinimo kriterijaus patikimumą	

Pavadinimas	Kodas
Asignavimų valdytojas: Gamtos tyrimų centras	
Programos tikslas: Vykdyti tarptautinio lygio mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą gamtos mokslų srityje, rengti aukštos kvalifikacijos mokslininkus	12.001.11
Efekto vertinimo kriterijus: Skiriamų valstybės biudžeto lėšų suma, tenkanti 1-am tarptautiniam moksliniam straipsniui (tūkst. Lt)	E-01-02

1	Apibrėžimas	Vertinama, kiek biudžeto asignavimų institucijoje tenka vienam aukščiausio lygio mokslo produkcijos vienetui.
2	Ar tai naujas vertinimo kriterijus	Taip
3	Pasirinkimo pagrindimas	Kriterijus leidžia įvertinti institucijos biudžetinių asignavimų naudojimą mokslo lygio užtikrinimui ir jo dinamiką.
4	Skaičiavimo metodas	$X/Y*100$, kur X – žurnaluose su citavimo indeksu per metus atspausdintų straipsnių skaičius, Y – biudžeto asignavimai per metus.
5	Duomenų šaltinis	Individualios ir laboratorijų metinės ataskaitos. Ekonomikos ir finansų skyrius.
6	Duomenų auditas	Institucijos duomenis apie mokslo produkciją tikrina LMT ekspertai. Vidaus kontrolės sistema.
7	Skaičiavimo reguliarumas	Kartą per metus.
8	Už vertinimo kriterijų atsakingas kontaktinis asmuo	Direktoriaus pavaduotoja mokslui Miglė Stančikaitė (migle.stancikaite@gamtc.lt)
9	Kita informacija apie vertinimo kriterijaus patikimumą	

Pavadinimas	Kodas
Asignavimų valdytojas: Gamtos tyrimų centras	
Programos tikslas: Vykdyti tarptautinio lygio mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą gamtos mokslų srityje, rengti aukštos kvalifikacijos mokslininkus	12.001.11
Programa: Šalies mokslo plėtojimas ir mokslinė eksperimentinė plėtra gamtos mokslų srityje	12.001
Rezultato vertinimo kriterijus: Eksperimentinės plėtros lėšų dalis nuo skiriamų valstybės biudžeto asignavimų, procentais	R-01-01-01-01

1	Apibrėžimas	Vertinama, kokią valstybės biudžeto asignavimų dalį sudaro lėšos, institucijos gautos už teikiamas paslaugas.
2	Ar tai naujas vertinimo kriterijus	Taip
3	Pasirinkimo pagrindimas	Kriterijus leidžia įvertinti institucijos galimybes uždirbti papildomas lėšas
4	Skaičiavimo metodas	$X/Y \cdot 100$, kur X – eksperimentinės plėtros lėšos, per metus, Y – per metus skiriami valstybės biudžeto asignavimai.
5	Duomenų šaltinis	Ekonomikos ir finansų skyrius.
6	Duomenų auditas	Vidaus kontrolės sistema.
7	Skaičiavimo reguliarumas	Kartą per metus.
8	Už vertinimo kriterijų atsakingas kontaktinis asmuo	Olga Narkevičienė (olga.narkeviciene@gamtc.lt)
9	Kita informacija apie vertinimo kriterijaus patikimumą	

Pavadinimas	Kodas
Asignavimų valdytojas: Gamtos tyrimų centras	
Programos tikslas: Vykdyti tarptautinio lygio mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą gamtos mokslų srityje, rengti aukštos kvalifikacijos mokslininkus	12.001.11
Programa: Šalies mokslo plėtojimas ir mokslinė eksperimentinė plėtra gamtos mokslų srityje	12.001
Rezultato vertinimo kriterijus: Studijuojančių doktorantų skaičius	R-01-01-01-02

1	Apibrėžimas	Vertinama, kiek doktorantų studijuoja institucijoje.
2	Ar tai naujas vertinimo kriterijus	Ne
3	Pasirinkimo pagrindimas	Doktorantų skaičius parodo aukštos kvalifikacijos mokslininkų rengimo potencialą.
4	Skaičiavimo metodas	N, kur N – per metus institucijoje studijuojančių doktorantų skaičius.
5	Duomenų šaltinis	Teisės ir personalo skyrius
6	Duomenų auditas	Vidaus kontrolės sistema.
7	Skaičiavimo reguliarumas	Kartą per metus.
8	Už vertinimo kriterijų atsakingas kontaktinis asmuo	Vyriausioji specialistė personalui Jurga Šilinskaitė (jurga.silinskaite@gamtc.lt)
9	Kita informacija apie vertinimo kriterijaus patikimumą	

Pavadinimas	Kodas
Asignavimų valdytojas: Gamtos tyrimų centras	
Programos tikslas: Vykdyti tarptautinio lygio mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą gamtos mokslų srityje, rengti aukštos kvalifikacijos mokslininkus	12.001.11
Programa: Šalies mokslo plėtojimas ir mokslinė eksperimentinė plėtra gamtos mokslų srityje	12.001
Produkto vertinimo kriterijus: Tarptautinių mokslinių straipsnių skaičius	P-01-01-01-01-01

1	Apibrėžimas	Vertinamas mokslinis potencialas ir jo dinamika
2	Ar tai naujas vertinimo kriterijus	Taip
3	Pasirinkimo pagrindimas	Kriterijus leidžia kiekybiškai įvertinti institucijos aukščiausio lygio mokslo produkciją.
4	Skaičiavimo metodas	N, kur N – publikuotų tarptautinių mokslinių straipsnių skaičius per metus.
5	Duomenų šaltinis	Individualios ir laboratorijų metinės ataskaitos.
6	Duomenų auditas	Žurnaluose su citavimo indeksu per metus atspausdintų straipsnių atitikimas kriterijui tikrinamas pagal <i>Clarivate Analytics</i> duomenų bazes. Institucijos duomenis tikrins LMT ekspertai.
7	Skaičiavimo reguliarumas	Kartą per metus.
8	Už vertinimo kriterijų atsakingas kontaktinis asmuo	Direktoriaus pavaduotoja mokslui Miglė Stančikaitė (migle.stancikaite@gamtc.lt)
9	Kita informacija apie vertinimo kriterijaus patikimumą	

Pavadinimas	Kodas
Asignavimų valdytojas: Gamtos tyrimų centras	
Programos tikslas: Vykdyti tarptautinio lygio mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą gamtos mokslų srityje, rengti aukštos kvalifikacijos mokslininkus	12.001.11
Programa: Šalies mokslo plėtojimas ir mokslinė eksperimentinė plėtra gamtos mokslų srityje	12.001
Produkto vertinimo kriterijus: Lėšų, gautų iš tarptautinių projektų ir eksperimentinės plėtros suma tūkst. Eur.	P-01-01-01-01-02

1	Apibrėžimas	Vertinama, kokią lėšų suma gaunama tarptautinius projektus ir eksperimentinės plėtros darbus.
2	Ar tai naujas vertinimo kriterijus	Taip
3	Pasirinkimo pagrindimas	Kriterijus leidžia įvertinti institucijos gebėjimą pritraukti bei vykdyti tarptautinius ir eksperimentinės plėtros projektus, jų dinamiką.
4	Skaičiavimo metodas	N, kur N – per metus gautos lėšos, įvykdžius tarptautinius projektus ir eksperimentinės plėtros darbus.
5	Duomenų šaltinis	Finansų skyrius.
6	Duomenų auditas	Vidaus kontrolės sistema.
7	Skaičiavimo reguliarumas	Kartą per metus.
8	Už vertinimo kriterijų atsakingas kontaktinis asmuo	Direktoriaus pavaduotoja mokslui Miglė Stančikaitė (migle.stancikaite@gamtc.lt)
9	Kita informacija apie vertinimo kriterijaus patikimumą	

Direktorius

Sigitas Podėnas

_____